



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales**

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè  
factorum pertinentes, breuiter tractantur

**Azor, Juan**

**Coloniae Agrippinae, 1612**

9 De resignationibus beneficiorum factis cum regressu, vt dicunt, vel  
accessu, vel ingressu.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14014**

ob reuocationem huius? Respondeo cum Abbate in cap. Nisi essent de praben. num. 8. & Siluestro, & Angelo locis supra citatis. Simoniam committi, quia impensas fecit, ob gratiam sui videlicet causa Beneficii obtinendi, ergo incurrit Simoniam, si eas repetat, quia repetendo, recipit commodum, cum ita recuperet, quas fecerat impensas. Secus esse, si impensas fecisset in bonum ipsius Beneficii, siue Ecclesie, scilicet quia beneficium, vel Ecclesiam ab Hæreticis, vel Pagano nomine Ecclesie suis sumptibus recuperat, siue pretio redimit.

Quid idem si Titius, & Caius inter se litigantes de Beneficio litem componunt auctoritate superioris, qui ob bonum pacis litem dirimit ea conditione, vt vnus alteri aliquid det? Glossa in cap. Nisi essent. de praben. ait non sufficere superioris auctoritatem, siue confirmationem, vel contentum Papæ.

Oppositum dicit Hostien. in cap. Archidiaconus in cap. Ea quæ 1. quæst. 3. Abbas in cap. Nisi essent, Siluester, Angelus, Tabien. locis supra citatis, quæ sententia ex ipso cap. Nisi essent elicitur.

Si obicias, Papam in d. capite non dicere: Confirmamus, sed Toleraamus: at vb cumque Princeps respondendo, vel referendo dicit, Toleraamus videtur dispensare, siue indulgere in eo, quod est contra ius scriptum. Glossa in cap. Quia circa de consanguinitate & affinitate. Respondeo cum Abbate in eo cap. hoc nihil obstat, vt patet ex principio capituli, vbi Papa dicit, eam ordinationem suspectam fore, nisi illi Iudices fuissent probi, & honesti viri, ergo ob conditionem personarum, suspicione turpitudinis carebat.

Item, antequam Papa diceret, Toleraamus, dixerat licite ob eam ordinationem, eos potuissent pecuniam soluere. Cur ergo dixit, Toleraamus? Respondet Panormitanus. Ne videretur Pontifex totum illud factum laudare, & ne in exemplum traheretur: multa enim tolerantur quidem, sed non laudantur.

Quid si litigantes conueniant inter sese, non quidem auctoritate superioris, sed auctoritate boni, & honesti iudicis, in quem, ob bonum pacis compromissum faciunt. Glossa negat id licite fieri, nisi auctoritate Papæ confirmetur, Abbas, Siluester, Angelus, & Tabien. locis supra citatis affirmant, id iura conscientia fieri.

Quæres, cur Simoniacum sit, si litigantes inter se conueniant, vt vnus eorum lite cedens dimittat beneficium, aliqua pensione, siue pecunia recepta: non verò Simoniacum sit, quando lis componitur auctoritate Iudicis superioris, vel arbitri, dato, & accepto aliquo temporali commodum? Respondeo in primo casu committi Simoniam, quia lis tunc transactione dimittitur: Transactio enim est de re dubia, & lite incerta, & nondum finita, non gratuita pactio, sed aliquo dato, vel retento, vel promisso, l. i. ff. de transactio. & l. Transactio. C. eodem tit. Ideo transactio in Beneficium est lege prohibita. cap. Super eo de transactio.

Secus verò est, si gratis, & amicebiliter, vt in eo capite dicitur, litigantes inter se litem componant.

In secundo verò casu Simoniam non est, quia lis non dissoluitur transactione, sed auctoritate superioris Iudicis, vel arbitri, in quem est à litigantibus compromissum.

Si roges, An Simoniam admittat Titius dans pecuniam Caio, ne litem moueat, & exerceat? Respondeo cum Siluestro in verbo Renuntiatio, num. 3. & Ang. eod. verb. num. 9. ex Butrio, & Abbate in cap. Cum pridem, de praben. Aut Titius ius habet acquisitum in Beneficio, & certum, & tunc Simoniam non incurrit, quia pretio redimit vexationem, quousi si ius questum est dubium & litigiosum, tunc Titius Simoniacus est, quia pretio parat sibi viam ad beneficium.

Octauo quaeritur, An Titius Simoniacus sit, literis pontificis, quas impetrauit ad beneficium primo vacaturam consequendum, renuntians ea conditione, vt sibi aliqua pecuniaria pensio conferatur? Glossa in cap. Ad audientiam 2. De rescrip. in verb. Renuntiantes, negat eum esse Simoniacum, quia per litteras pontificias nullum ius spirituale acquisiuit, videlicet, nec ius in re, nec ius ad rem.

Dicendum verò est cum Innoc. Host. & Panorm. in eo cap. quos sequuntur Angel. & Siluester praecitati in locis, Titium Simoniacum cum admittit, quia ex litteris pontificis aliquod ius acquisiuit, videlicet ius petendi Beneficium primo vacaturum. Vnde fatetur quidem nullum ius acquisisse proprie in re, vel ad rem; dubitare tamen non potest, quin ius acquisierit preparatorium ad beneficium obtinendum.

Quid si officio superioris, vel opera alicuius Titius parit, & simpliciter renunciet literis pontificis? tunc ne poterit recipere aliquid sibi oblatum? Poterit. Ita Siu loco praefato ex B. Anron. pro cuius sententia fuit id, quod habetur in cap. Sanè, de renunt.

Quid idem, si renunciet literis eiusmodi eo pacto, vt legitima auctoritate superioris, sibi aliquod beneficium Ecclesiasticum conferatur. Innocen. & Hostien. in cap. ad audientiam 2. De rescrip. esse Siluester, in eod. loco, cuius supra meminimus, negat Titium esse Simoniacum, quia ius spirituale, quod Titius habet ex litteris pontificis petendi Beneficium primo vacaturum, permittit auctoritate superioris cum alio beneficio Ecclesiastico.

### De resignationibus Beneficiorum factis cum regressu, vt dicunt, vel accessu, vel ingressu.

#### CAPVT IX.

SCIENTIUM est, aliquando contingere, vt aliquis Beneficium suum resignet cum facultate: sibi data redeundi ad illud: Et hoc quidem tripliciter.

Primo, quando quis resignat suum beneficium impetrata facultate, vt si resignatus praemoriatur, ipse redeat ad beneficium resignatum, ita vt ius pristinum in beneficio recuperet. Regressus enim ad ius aliquod, est reditus ad illud in certis quibusdam euentibus.

Secundo, quando quis impetrat beneficium resignat sed quia legitimam ætatem nondum habet, vel aliquo impedimento Canonico præpeditus illud retinere non potest, impetrat facultatem, vt post legitimam ætatem, vel post impedimentum Canonici amotum possit illud beneficium habere. Et hæc resignatio dicitur fieri cum accessu. Accessus autem vocatur ius capessendi Beneficium, cuius antea possessionem quis adeptus non fuerat ob aliquod Canonice impedimentum.

Tertio, quando quis resignat Beneficium iure quidem obtentum, sed nondum eius possessionem allequutus, & ei facultas datur, vt si resignatus prius decesserit, sui Beneficii resignati possessionem apprehendat: & hæc resignatio dicitur fieri cum ingressu. Regressus itaque est ad Beneficium iure impetratum, & possessum. Accessus verò est quidem ad Beneficium obtentum, sed quod ob aliquod impedimentum Canonice retineri non potest. Ingressus autem est ad beneficium tametsi iure receptum, tamen cuius possessio apprehensa non fuerat. Robus in Praxi Beneficiorum, par. 3. De regressu, & resignat.

Secundo, sciendum est, res prædictas resignationum modos generatim vocari solitos esse regressus, quamuis, vt dixi, regressus speciatim ab accessu, & ingressu distinguantur.

Tertio notandum est, Beneficia resignari non posse contra ordinariis locorum cum regressu, siue accessu, siue ingressu: vt alioqui enim tales Beneficiorum resignatores contra ordinariis admittant, pro Simoniacis haberentur, & iniuriæ, & inanes sunt. Ratio est, quia fiunt cum conditione, pacto, & modo, & omnis pactio in Beneficium Simoniacum est. cap. vlt. de pact. & cap. Quam pio. 1. quæst. 2.

Quarto animaduertendum est, prædictos regressus in curia Romana consensu Romani pontificis olim fuisse permissos vsu, & stylo cuius eos Pontifex tolerante, & concedente, quamuis alioqui contra ius commune canonicum.

Concilium Trid. sess. 25. cap. 7. tales regressus merito sustulit, etiam Beneficium consentu factos.

Primò, quia habent speciem hereditariæ successiõnis, quam Canones, & iura deserantur.

Secundò quia si sãnt sine consensu beneficiarii, præbeant occasionem optandæ, & captandæ mortis, quam ipsæ etiam leges ciuiles maximè improbant, & damnant.

Tertiò, quia sæpe eiusmodi regressus concedebantur eò sanguineis, propinquis, amicis, etiam indignis.

Quartò, quia conuentiones, conditiones, & pacta in beneficiis iure Canonico improbantur.

His positis, primò queritur, An eiusmodi regressus Simoniam reuera contineat? Respondeo, si tales resignationes priuatae resignantium, vel ordinariorum auctoritate fierent, Simoniacæ essent, quia fierent cum pacto, & conditione: at Beneficia resignari, & conferri gratis debent, non pretio, vel aliquo commo dato, vel recepto.

Secundò queritur, Quo modo tales resignationes auctoritate pontificia admittantur, si reuera Simoniam sapiebant? Respondeo, eas resignationes pontificia auctoritate, ab omni conditione, & pacto purgari, ac proinde omni simoniæ prauitate liberari. Nam in resignationibus, quando Romanus Pontifex resignanti concedit, id facti gratis, & liberaliter, alioqui enim potest nuro suo regressum denegare, quamobrem si is, qui resignat, propria auctoritate sibi regressum reseruaret, Simoniacus simpliciter conferretur, quia resignatio cum pacto, vel conditione esset, ac proinde minimè gratuita.

Tertiò queritur, An post Concilium Trid. aliqui regressus ad beneficia auctoritate pontificia concedantur? Respondeo, concedi. Nam vsu, & stylo curiæ Romanæ, quando quis beneficium resignauit, vel lite de beneficio mota cessit, Pontifex reseruatur pensionem impositam in fructibus beneficii alterius, & concedit regressum, siue accessum, siue ingressum ad beneficium pensione oneratum, quando Beneficiarius debitor pensionis eam non soluit infra triginta dies, & sex mensibus elapsis post illos triginta dies, pertinaciter in censuris Ecclesiasticis persistit. Pensionatio itaque datur facultas regrediendi, vel accedendi, vel ingrediendi ad beneficium, in quo est imposita pensio, eo quod Beneficiarius pensionem debitam non soluerit. *Gigas de pensionib. quæst. 99. num. 22.*

Quartò queritur, Vndeiam fuerint in curia Romana introductæ beneficiorum resignationes cum regressu? Respondeo, olim admissas fuisse tales resignationes auctoritate pontificia, sed non sine consensu Resignatarii, quando enim Beneficiarius olim seruierat Ecclesiæ, & tandem scario vel morbo, vel alia incommoda valetudine impeditus Beneficium resignabat, & alius in eius locum substituebatur idoneus ad ministerium Ecclesiasticum, ne is, qui resignabat, omni vitæ subsidio destitueretur, facultatem impetrabat, vt si substitutus praemoreretur, ipse ad pristinum beneficium rediret.

Deinde verò cepit etiam vsu introduci, vt concederetur regressus ad Beneficia, etiam sine consensu eorum, qui Beneficia possidebant.

*De Simonia, qua committitur in resignationibus Beneficiorum, spe, & confidentia facti.*

CAPVT X.

**S**CIENTIUM est, editam esse à Pio Quinto Constitutionem, quæ incipit *Intollerabilis*, quam habet Nauar. in *Manuali*, cap. 23. num. 110. in qua Pontifex, Pii Quartii exemplum sequutus, damnat resignationes, collationes, & præsentationes Beneficiorum ex confidentia factas. Tunc autem quis regnat Beneficium spe, & confidentia, quando dimittit illud apud legitimam superiorem spe-

rans & confidens se recepturum ab eo, in cuius gratiam beneficium resignat, ipsum Beneficium resignatum elapso aliquo tempore, vel omnes beneficia resignati fructus, vel pensionem ex fructibus illius, vel aliquid aliud commodum, vel ex alio beneficio, vel aliunde, vel ex quibuslibet Resignatarii bonis: pari ratione collatio Beneficii ex confidentia fieri dicitur, quando is, qui beneficium confert, sperat se recepturum emolumentum, vel ex ipso beneficio collato, vel aliunde. Eodem modo patronus ex confidentia dicitur præsentare Clericum ad Beneficium, quando sperat commodum ex ipso Beneficio, vel aliunde ex bonis Clerici, quem ad beneficium præsentauit.

Confidentia verò in resignationibus, collationibus, & præsentationibus potest contingere, vel cum pacto expresso, vel tacito, vel solo animo, & voluntate, absque vilo pacto.

His positis, primò queritur, Quot genera confidentiæ in Pii V. Constitutione damnentur? Respondeo, ea omnia, quæ sequuntur.

Primò, si quis resignet Beneficium ea spe, & confidentia vt is, cui confertur, postea dimittat idem Beneficium in fauorem suum, vel consanguineæ, vel amici, vel alieni cuiuslibet, quem ipse resignans nominauerit.

Secundò, si resignet ea confidentia, vt resignatarius soluat ei, vel alteri, quem nominauerit, fructus eiusdem Beneficii, vel partem illorum, vel pensionem ex fructibus eiusdem Beneficii.

Tertiò, si quis conferat Beneficium ex prædicta confidentia, vt videlicet ex illo beneficio collato percipiat fructus, vel pensionem, vel certe eius consanguineus, vel amicus.

Quartò, si patronus præsentet Clericum ad beneficium ex prædicta confidentia.

Quintò, si quis eligat alterum ad Beneficium ex eiusmodi confidentia.

Secundò queritur, An confidentia in resignationibus Beneficiorum, vel collationibus, vel præsentationibus, vel electionibus, solo animo, & voluntate concepta, sine vilo pacto expresso, vel tacito, in Pii Quinti Constitutione damnentur? Ratio dubitandi est, quia in ea dicitur laus esse, si sola dimittentis intentione, in confidentiam Beneficiorum resignetur: & in Constitutione Pii Quartii habetur: Quoties intuitu, vel contemplatione alterius recipit, quis Beneficium, etiam si non exprimat, hic habetur confidentiarius, nimirum si recipiat, & postea det consanguineo, vel affini, vel amico conferentis, vel resignantis. Nauar. in *Manuali*, cap. 23. num. 110. vers. 6. quod hac, censet in præfatis Constitutionibus pœnas non comprehendere resignationes per confidentiam in Beneficiis, si solum fuerint animo, & voluntate conceptæ. Vnde in constitutione Pii V. per illa verba (*sola dimittentis intentione*) comprehenditur non solum confidentia in pactum expressum, deducta, sed etiam ea, in qua pactum tacite continetur, & ea, quæ in iudicio aliquo possunt coniectura probari.

Item illis verbis condemnatur confidentia, etiam si solum ex parte resignantis, conferentis, vel præsentantis fuerit, & non ex parte eius, cui Beneficium confertur, vel ad Beneficium præsentatur vel in cuius gratiam Beneficium resignatur: quod potest accidere, si confidentialis Simonia commissa fuerit ex pacto, vel tacito solum inter Titium resignantem, vel conferentem, vel præsentantem, & Caium procuratorem Sei? cui beneficium confertur, vel qui præsentatur ad Beneficium, vel in cuius gratiam Beneficium resignatur. ipso Seio nihil sciente de confidentiali Simonia, inter Titium, & Caium admissa.

Tertiò queritur, An prædicta Pii V. Constitutio irroget Pœnas iis etiam, qui tales resignationes, collationes, præsentationes ex confidentia acceperunt antè ipsam Constitutionem? Respondeo, maximè quia quamquam leges minimè extendantur ad præterita, sed ad futura tantum: vt habetur in l. *Leges, C. De legibus, & constitutionibus*, hoc tamen locum habet, nisi oppositum in ipsis legibus

expi-